

ارز رمز ملی، وعده پوچ یا راه حل؟

رضا قربانی

خرمیین

می گویند روزی ملانصرالدین به نانوائی رفت و چون صف شلوغ بود گفت در کوچه بالایی نذری می دهند؛ مردم برای گرفتن نذری، صف را راه کردند و به سوی آدرس غلط روانه شدند. وقتی همه رفتند، نصرالدین فکر کرد، نکند واقعا نذری می دهند و ما اینجا بی نصیب بمانیم! بنابراین بدون این که نان بخرد، خودش هم دنبال مردم به سوی کوچه بالایی برای گرفتن آش راهی شد! حالا حکایت ماست و «ارز رمز ملی»؛ برخی با اختراع این واژه، خود را به اول صف رساندند، در حالی که در واقعیت چنین مفهومی وجود ندارد. پیدا کردن ارز رمز ملی سخت تر از یافتن یک فیل بنفش رنگ پرنده سخنگو است! برای این که ببینیم چرا این قصه مهم است بگذارید یک تعریف ساده از بلاکچین ارائه دهیم؛ سپس محدودیت ها و کاربردهای امروز آن را بررسی کنیم و در پایان هم نگاهی بیندازیم به ادعاهایی که درباره ارز رمز ملی مطرح شده است.

سفر از واقعیت به هایپ

«هایپ» بهترین واژه برای توصیف بسیاری از صحبت ها درباره بلاکچین است. در سال های گذشته فناوری و نوآوری چهره خدمات مالی دنیا را تغییر داده، اما بخش زیادی از ادعاهایی که مطرح می شود توخالی است. این روزها برای هر چیزی راه حل بلاکچینی ارائه می شود، ولی برای این که بدانیم آیا به بلاکچین نیاز داریم یا نه باید از خود پرسیم آیا به «پول نقد دیجیتال» نیاز داریم؟ اگر پاسخ مثبت است بیت کوین بهترین پاسخ است و اگر پاسخ منفی است، بنابراین به بلاکچین نیاز نداریم. فراموش نکنیم بیشتر صحبت هایی که این روزها درباره بلاکچین در

دنیا مطرح می شود یک «هایپ» است. بلاکچین یک دفتر کل توزیع شده غیرمتمرکز است. «بلاک» اطلاعات دیجیتالی است که در یک دیتابیس عمومی ذخیره شده که به آن زنجیره می گویم. در بلاک ها اطلاعاتی درباره تراکنش ها ذخیره می شود؛ مواردی مثل تاریخ، زمان و ارزش. تراکنش ها یک امضای دیجیتال منحصر به فرد دارند. هر بلاک هم کد منحصر به فردی دارد که به آن «هش» گفته می شود که معرف بلاک است. هر تراکنش در یک بلاک ذخیره می شود که آن تراکنش باید توسط یک شبکه از کامپیوترها تایید شده باشد. وقتی تراکنش ها تایید شد بلاک با هش مخصوص خود به بلاکچین (زنجیره بلوک)

ظرفیت های بلاکچین

با توجه به محدودیت هایی که در باکس «مزایا و معایب بلاکچین» توضیح داده ایم در حال حاضر در سه حوزه ظرفیت های بلاکچین تقریباً بالفعل شده است: پرداخت های دیجیتال مانند بیت کوین؛ قراردادهای هوشمند مانند

مزایا و معایب بلاکچین

بلاکچین فقط یک دستاورد فنی نیست؛ نقطه وصل مفاهیم دنیای توزیع شده است و مهم ترین نکته ای که به ما یادآوری می کند تمرکززدایی است. اعتماد در بی اعتمادی یکی از دستاوردهای بلاکچین است؛ یعنی برای انجام تراکنش ها در محیطی که افراد به هم اعتماد ندارند نیازی به واسطه ها وجود ندارد. همیشه این واسطه ها بوده اند که نقش ایجاد اعتماد در محیط های بدون اعتماد را به عهده گرفته اند. حالا این نقش با بلاکچین جایگزین شده است. مواردی مانند حاکمیت افراد بر پروتکل ضد تورم بودن از ویژگی های مثبت بلاکچین است. به عبارتی بلاکچین زمینه حاکمیت اثربخش مردم را فراهم می کند و افراد می توانند دیدگاه های شان را از طریق پروتکل به قانون تبدیل کنند. انجام پردازش های سنگین تر برای کار یکسان، حذف تمام اختیارات انسانی، کارایی پایین، هزینه بالا و کندی (در بیشتر اپلیکیشن ها) از معایب بلاکچین هستند، بنابراین بسیاری که بلاکچین را ابزاری ارزان برای انتقال پول معرفی می کنند در اشتباه هستند یا این که بلاکچین کارایی بالایی دارد و می توان به آسانی از طریق آن پول منتقل کرد درست نیست. بلاکچین ابزاری کند، گران و با کارایی پایین است؛ بلاکچین فناوری است که به طور خاص برای این طراحی شده که واسطه ها را حذف کند.

برای رسیدن به هدف حذف واسطه ها هم به مصرف انرژی زیادی نیاز است. راه حل های متمرکز معمولاً سریع تر، ارزان تر و کارایی بالاتری دارند که در آنها وظیفه ایجاد اعتماد را یک واسطه طرف سوم ایجاد می کند. نکته جالب این که تقریباً تمام راه حل های مبتنی بر بلاکچین فعلی به طرف سوم و واسطه نیاز پیدا می کنند که این با فلسفه بلاکچین در تضاد است، بنابراین تمرکززدایی باید به اندازه کافی جذاب باشد که افراد حاضر شوند هزینه بیشتر و کارایی کمتر را به جان بخرند؛ این موضوع فعلاً در بیت کوین جواب داده است.

اتریوم و مدیریت دیتابیس و رکوردها. در مورد پرداخت های دیجیتال مانند بیت کوین به اندازه کافی صحبت شده است، اجازه دهید اندکی درباره دو موضوع دیگر صحبت کنیم.

قراردادهای هوشمند

اتریوم یک سیستم رمزنگاری هوشمند است که قراردادهای را در بستر بلاکچین به صورت خودکار درمی آورد. توجه داشته باشید هیچ بازگشتی در این قراردادهای وجود ندارد و هیچ نظارتی توسط نهادهای نظارتی و پلیس امکان پذیر نیست. اگر باگی در نرم افزار وجود داشته باشد، این موضوع باعث از کار افتادن قرارداد می شود. یادمان باشد اکوسیستم اتریوم پیش از این یک بار دچار مشکل و کد هک شده است.

دقت کنیم کد قانون نیست. اگر دادگاهها را با کد جایگزین کنیم آنگاه برنامه نویسی ها را هم باید با و کلا جایگزین کنیم. چه می شود اگر چیزی به شکل خطا رخ دهد؟ آیا به دادگاهها احتیاج نخواهیم داشت؟

کاربردهای بالقوه در آینده گسترده تر خواهد شد. کاربردهای قراردادهای هوشمند در آینده که «سواد کد» در میان مردم افزایش یافته و کدها قابل پیش بینی تر و قابل اعتمادتر از امروز باشند جدی تر می شود. امروز حتی در زمینه قراردادهای هوشمند هم بیشتر با یک هایپ سروکار داریم، مگر این که قراردادهای ساده باشند و کد بتواند به آسانی تایید و درک شود.

دیتابیس و مدیریت رکورد

توکنایز کردن یکی از کاربردهای بلاکچین است. بلاکچین یک دیتابیس قابل اعتماد یا یک سیستم ثبت دارایی در ارز مخصوص خود (native currency) است به این معنا که این ارز در مقابل حمله ها مقاوم است.

بلاکچین درجه جدیدی به روی ما باز کرده و قطعا در سال های آتی و با بلوغ فناوری شاهد رشد بیشتر این فناوری در حوزه های گوناگون خواهیم بود. منتها باید توجه داشته باشیم این مهم دست نخواهد داد مگر با شناخت همه جانبه ابعاد مختلف فناوری. در حال حاضر صحبت هایی که مطرح می شود درباره ارز رمز ملی وعده هایی می دهد که با توجه به مطالب مطرح شده پوچ است. کاربردهایی مانند تسویه بین بانکی، پول نقد دیجیتال، دور زدن تحریم ها و شفافیت، وعده هایی است که در حال حاضر توسط سیستم های متمرکز با هزینه کمتر قابل دستیابی است. برخی برای رمز ارز ملی نام های دیگری هم استفاده می کنند. نکته مهم اینجاست که چه از واژه دفتر کل توزیع شده استفاده کنیم چه از بلاکچین چه از ددها و صدها واژه دیگر نکته مهم اینجاست که مواردی که گفته شده در سیستم های متمرکز با هزینه کمتر در دسترس است. برخی صحبت از شفافیت می کنند و این که ارز رمز ملی باعث شفافیت می شود. این وعده ای پوچ و توخالی است و عدم شناخت مطرح کنندگان این ایده از اکوسیستم مالی کشور را نشان می دهد. در حال حاضر سیستم های مالی ایران با مشکلات متعددی دست به گریبان هستند؛ منتها پاسخ هیچ کدام از مسائل امروز ایران را نمی توان در یک بازه در سیستم های توزیع شده یافت، بنابراین مطالبی که طرح می شود فقط جنبه تبلیغاتی دارد و در برابر آنها باید جانب احتیاط را نگه داشت.

اگر مطالب این صفحه را می پسندید، عدد ۶۹۶۲ را به شماره ۳۰۰۱۱۲۲۶ پیامک کنید